

1280

LIBRARY

БЪЛГАРСКОТО

КНЯЖЕСТВО

отъ

Dr. КОНСТАНТИНЪ ИРЕЧЕКЪ.

Прѣвелъ

Г. ВЕНЕВЪ.

ПЛОВДИВЪ

КНИГОПЕЧАТНИЦА НА ЯНКО. С. КОВАЧЕВЪ.

1878.

1280

ВНБ

ИМЕНТ. №

№ 786

Българското княжество.

Нова държава се появи на Европейската карта, и то държава голѣма, съ хубави, богати и плодородни земи, съ повече (отъ 70 голѣми градове, съ пристанища на двѣ морета, държава която е по-голѣма отъ Португалия и не по-малка отъ собствена Англия като изключимъ Ирландия и Шотландия. Таквось нѣщо отдавно вече не е бивало. Истина е че отъ нашитѣ очи изчезнаха много пространни държави особено въ Италия и въ Нѣмско, обаче съ нова държава Европа не е надаривана почти отъ 50 години насамъ, отъ когато се устрои новата Гърция и Белгия.

Създаването на Българското Княжество е слѣдствие на дълга кървопролитна война, слѣдствие на Свето-Стефанский миръ отъ 19 февруарий 1878 г. На тая война западнитѣ Европейски общества глѣдаха всѣкое отъ своя точка зрениа, затова и послѣдната тѣ новото княжество съ твърдѣ различни мнѣния. Да разглѣдаме вѣстниците само отъ послѣдния мѣсяць. Едни се радватъ че границитѣ на Християнството и на просвѣщена Европа, подиръ много стотинъ години, потикнаха се напредъ до вратитѣ на Одринъ на даже само 15 землеописателни мили далеч отъ вратитѣ на Цариградъ. Други разгледватъ това дѣло съвѣтъмъ практически и « съ четири

очи» поглеждаат това блядеще елдорадо, като правят великолѣпни планове за населяването на тѣзи хубави земи и какъ да придобиятъ за себе си природното имъ богатство. Други пакъ, отъ които на западъ сѣ по многото, размишляватъ върху новата Българска държава съ голѣми страхове и недовѣрие. Тѣмъ се чини че собствено Россия се е разширила дори до Егейското море, че България не ще бѣде друго, освѣнъ частъ отъ руската държава; нѣма казватъ тѣ никаква домашна своя миналость, никакво по-старо развитие на нѣкаква си държавна идея, никакво друго естествено основание, освѣнъ неотколешнитѣ „bulgarian massacres;“ ненадѣйно Българитѣ получиха такъвзи даръ отъ Руситѣ, и така несъмнено е, споредъ тѣхното мнение, че Руситѣ подиръ нѣколко години ще присѣдинятъ новото княжество къмъ областитѣ на своето обширно царство. Освѣнъ това, казватъ, България се намира само между Балкана и Дунава; поне тамъ е на картата забѣлѣжена. А пакъ сега я разширихиха дори до Егейското море и до Албани!

Драмата, която отъ четири години насамъ се разиграва на Балканский полуостровъ, завари Европейското общество неприготовено. Едва въ послѣдне врѣме по причина на военнитѣ събития нѣкои по-основателни знания за земитѣ и народитѣ подбалкански отвориха си пътъ не само между многобройното общество, но и между вѣстникаритѣ и дипломатитѣ. Не бѣше отдавна когато четѣхме въ вѣстницитѣ сериозни членове, че щѣло да се нареди ново „Дунавско“ (!) Княжество въ Ерцеговина, или политически размишления подобни на това, че Бъл-

гаретѣ въ 1876 год. своето въстание което се свърши съ ония „Bulgarian atrocities“, нарочно го направили въ половинѣ Гърцката Тракия, за да могатъ послѣ да разширчатъ блядещата си държава и въ тия страни; сѣщо така скоро бѣше когато Английский Morning post казваше, че Българский езикъ е съвсѣмъ необработенъ, съвсѣмъ още безъ литература и че едва въ послѣднитѣ години съ русско усилие малко нѣщо се поугладило.

А при всичко това заради вътрѣшнитѣ земи на Балканский полуостровъ има хубава и голѣма литература отъ разни пѣтешественици. Отъ началото на нашето столѣтие пѣтници отъ всичкитѣ почти Европейски народи се занимаваха да изследоватъ, и тѣй да речемъ, да открижатъ тия страни. Обаче тѣзи мъже види се не писали за своитѣ съвременници нито на западъ нито на изтокъ, а за блядещостта; тѣхнитѣ книги не намѣриха други читатели, освѣнъ нѣколко учени специалисти и нѣкой проницателенъ консулъ или генералъ.

Тѣмъ сега въ послѣднитѣ недѣли много пишатъ и говорятъ за Западна България, за Македония. Гърцитѣ викатъ че тамъ всичко е гръцко а не Българско; а пакъ Англичанитѣ пращатъ своя цариградский консулъ да издири така ли е това нѣщо. Но по-точно поучение, нежели въ консулскитѣ рапорти, тѣ биха намѣрили въ книгитѣ на пѣтешественицитѣ, и то най-много пакъ въ Английскитѣ. Още въ 1804 год. Английский полковникъ Lenke пѣтувалъ въ Западна Македония, гдѣто е границата между народноститѣ Гърци и Българи. Малко подиръ нѣго френецътъ Pouqueville, който билъ консулъ на